

(Julkiluettava saarnastuolista).

Suomen Suuriruhtinaanmaan Vaalilaki.

Annettu Pietarhovissa, 20 p:nä heinäkuuta 1906.

Hänen Majesteettinsa Keisari on, Suomenmaan Valtiosäätäjien alamaisestä esityksestä, Pietarhovissa ollessaan 7 (20) p:nä heinäkuuta 1906 suvainnut Armossa vahvistaa seuraavan vaalilain Suomen Suuriruhtinaanmaalle:

1 luku.

Vaalipiireistä ja vaaliviranomaisista.

1 §.

Edustajain valitsemista varten valtiopäiville on Suomenmaa jaettu seuraaviin vaalipiireihin:

1. *Uudenmaan läänin vaalipiiri;*
2. *Turun läänin eteläinen vaalipiiri,* joka käsittää Ahvenanmaan, Vehmaan, Mynämäen, Piikkiön, Halikon ja Maskun kihlakunnat;
3. *Turun läänin pohjoinen vaalipiiri,* johon kuuluvat Ulvilan, Ikaalisten, Tyrvään ja Loimaan kihlakunnat;
4. *Hämeen läänin eteläinen vaalipiiri,* johon kuuluvat Tammelan, Hauhon ja Hollolan kihlakunnat;
5. *Hämeen läänin pohjoinen vaalipiiri,* johon kuuluvat Pirkkalan, Ruoveden ja Jämsän kihlakunnat;
6. *Vuopurien läänin läntinen vaalipiiri,* joka käsittää Kymin, Lappeen ja Rannan kihlakunnat;
7. *Vuopurien läänin itäinen vaalipiiri,* johon kuuluvat Jääsken, Äyräpään,

Käkisalmen, Kurkijoen, Sortavalan ja Salmin kihlakunnat;

8. *Mikkelin läänin vaalipiiri*;

9. *Kuopion läänin läntinen vaalipiiri*, joka käsittää Rautalammin, Kuopion ja Iisalmen kihlakunnat;

10. *Kuopion läänin itäinen vaalipiiri*, johon kuuluvat Liperin, Ilomantsin ja Pielisjärven kihlakunnat;

11. *Vaasan läänin itäinen vaalipiiri*, joka käsittää Laukaan ja Kuortaneen kihlakunnat;

12. *Vaasan läänin eteläinen vaalipiiri*, johon kuuluvat Ilmajoen kihlakunta sekä Korsholman kihlakunta paitsi Ylistaron ja Isonkyrön kunnat;

13. *Vaasan läänin pohjoinen vaalipiiri*, johon kuuluvat Ylistaron ja Isonkyrön kunnat Korsholman kihlakuntaa sekä Lapuan ja Pietarsaaren kihlakunnat;

14. *Oulun läänin eteläinen vaalipiiri*, joka käsittää Saloisten, Haapajärven ja Kajaanin kihlakunnat sekä Oulun maalaiskunnan, Oulunsalon, Kempeleen, Lumijoen, Limingan, Temmeksen, Tyrnävän, Muhoksen ja Utajärven kunnat Oulun kihlakuntaa;

15. *Oulun läänin pohjoinen vaalipiiri*, johon kuuluvat Kemin kihlakunta sekä Kuivaniemen, Iin, Haukiputaan, Kiimingin, Ylikiimingin, Pudasjärven, Taivalkosken ja Kuusamon kunnat Oulun kihlakuntaa; sekä

16. *Lapin vaalipiiri*, joka käsittää Lapin kihlakunnan.

Kaupunki luetaan kuuluvaksi siihen vaalipiiriin, johon sen ympärillä oleva maaseutukin.

Ensinmainituissa viidessätoista piirissä valitaan välittömällä ja suhteellisilla vaaleilla satayhdeksänkymmentäyhdeksän edustajaa, jotka jaetaan eri vaalipiirien kesken näiden hengillepantujen asukkaiden lukumäärän mukaan. Jaon toimittaa senaatti joka kymmenes vuosi, ja se julkaistaan asetuskokoelmassa.

Lapin vaalipiiri valitsee yhden edustajan sillä tavoin, kuin 53 §:ssä sanotaan.

2 §.

Jokaista vaalipiiriä varten on hyvissä ajoin ennen edustajanvaalia asetettava viisijäseninen keskuslautakunta, joka pitää kokouksensa siinä kaupungissa, jossa läänin hallitus sijaitsee. Viidennentoista vaalipiirin keskuslautakunta on kuitenkin myös kuudennentoista piirin keskuslautakuntana.

Keskuslautakuntaan valitsee senaatti puheenjohtajan ja kaksi jäsentä ynnä yhden varajäsenen, sekä sen kaupungin valtuusto, jossa lautakunnan kokoukset pidetään, kaksi jäsentä ja yhden varajäsenen; ja kestää heidän toimikautensa kunnes uusi lautakunta on valittu.

Keskuslautakunta ottaa avukseen sihteerin, tarpeelliset laskijat sekä muun henkilökunnan.

3 §.

Edustajanvaali toimitetaan joka kunnassa tahi, jos kunta on jaettu useampiin äänestysalueisiin, kussakin sellaisessa alueessa.

Jos maalaiskunnan asukasluku on suurempi kuin tuhatviisisataa, pitää kunnallislautakunnan jakaa kunta äänestysalueisiin sellaisen perustan mukaan, että kunkin alueen asukasluku, elleivät paikallisolot ole esteenä, on enintään tuhatviisisataa ja että alue samalla muodostaa yhtäjaksoisen ja kulkuyhteysolojen mukaan rajoitetun osan kuntaa. Niinikään tulee maistraatin jakaa kaupunki, jossa on enempi kuin kolmetuhatta asukasta, riittävän useaan äänestysalueeseen.

Kunta, jonka asukasluku on pienempi kuin ylempänä on sanottu, jaettakoon sekin äänestysalueisiin, kun kunnallislautakunta taikka maistraatti katsoo sen tarpeelliseksi.

Kunnallislautakunnan tai maistraatin tekemää jakoa noudatettakoon, vaikka päätöksestä onkin valitettu, kunnes valituksen johdosta annettu päätös on saanut lainvoiman.

Kunta antaa käytettäväksi vaalihuoneuston kussakin äänestysalueessa.

4 §.

Kussakin maalaiskunnassa tulee kunnallislautakunnan sen vuoden tammikuun alussa, jona kolmivuotisaika viime edustajanvaaleista lukien päättyy, edustajanvaalin toimittamista varten kunnassa asettaa vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja ja neljä jäsentä. Jos Keisarin ja Suuriruhtinaan määräyksestä uudet vaalit on toimitettu, valitaan kuitenkin uusi vaalilautakunta edustajanvaalien jälkeisen vuoden tammikuussa.

Jos kunta on jaettu äänestysalueisiin, asetetaan vaalilautakunta kutakin aluetta varten.

Vaalilautakunnan puheenjohtaja ja jäsenet ynnä tarpeellinen määrä varajäseniä valittakoon kunnassa asuvien vaalioikeutettujen henkilöiden joukosta, ja kestää heidän toimikautensa kunnes uusi lautakunta on valittu.

5 §.

Kaupungissa on maistraatti vaalilautakuntana.

Jos kaupunki on jaettu äänestysalueisiin, niin maistraatti jakautuu itse vaalintoimittamista varten yhtä moneen osastoon ja kutsuu tarpeen tullen lisäjäseniä näihin osastoihin.

Ellei maistraattia ole, tulee järjestysoikeuden täyttää tässä laissa säädetyt maistraatin tehtävät.

2 luku.

Vaaliluettelosta.

6 §.

Vaaliluettelon kutakin äänestysaluetta varten tehkään sen vaalilautakunta.

Jos kaupunki on jaettu äänestysalueisiin, tehkään maistraatti vaaliluettelon kutakin sellaista aluetta varten.

7 §.

Vaaliluettelon pohjaksi tulee asianomaisen henkikirjoittajan tammikuun kuluessa sinä vuonna, jona kolmivuotisaika viime edustajanvaaleista lukien päättyy, vaalilautakunnalle toimittaa kylittäin ja talonnumeroittain tahi, kaupungissa, kaupunginosittain ja korttelittain tehty luettelo kaikista edellisen vuoden henkikirjan mukaan äänestysalueella asuvista henkilöistä, jotka kuluvan vuoden alkaessa ovat täyttäneet neljäkolmatta vuotta.

Paitsi tätä luetteloa tehkään henkikirjoittaja kolme lisäluetteloa, yhden ensimmäistä, yhden toista ja yhden kolmatta lähinnä seuraavaa vuotta varten, joihin kuhunkin samanlaisessa järjestyksessä merkitään ne äänestysalueella asuvat henkilöt, jotka sen edellisellä vuonna, jota varten lisäluettelo on tehty, ovat täyttäneet neljäkolmatta vuotta.

Luettelot kirjoitetaan kaavakkeihin, joita henkikirjoittajalle senaatin toimesta hankitaan.

Jos sellainen syy on tietty, jonka vuoksi jollakulla luetteloon merkityllä henkilöllä ei ole vaalioikeutta, on se merkittävä luetteloon hänen nimensä kohdalle.

8 §.

Niin pian kuin 7 §:ssä mainittu luettelo on saapunut, tulee vaalilautakunnan huolellisesti tarkastaa sanottu luettelo, merkitä siihen ne vaalioikeudet, jotka ehkä on poisjätetty, sekä luettelosta poistaa jokainen, jolla ei ole vaalioikeutta. Luetteloon merkittäkseen sen jälkeen, että se on äänestysalueen vaaliluettelo, ja lautakunnan jäsenet allekirjoittakoot sen.

Tarkastuksessa tulee kruununnimismiehen taikka kaupunginviskaalin olla läsnä, jonka ohessa asianomainen papisto ja seurakuntain johtajat ovat velvolliset kirkonkirjain ja jäsenluetteloiden johdolla antamaan vaalilautakunnalle tarpeelliset tiedot.

9 §.

Vaaliluettelon pitää maaliskuun 1 päivästä alkaen saman kuun 15 päivään asti olla asianmukaisen valvonnan alaisena tarkastettavaksi esillepantuna sopivalla paikalla äänestysalueella, mistä on tieto annettava siinä järjestyksessä kuin kunnallisista kuulutuksista on säädetty.

Jos joku arvelee, että hänet oikeudettomasti on jätetty pois vaaliluettelosta tai joku muu oikeudettomasti siihen otettu, ja jos hän tahtoo pyytää oikaisua, antakoon kirjallisesti tehdyn oikaisuvaatimuksensa maaliskuun 16 päivänä ennen kello kahtatoista päivällä vaalilautakunnalle taikka sitä aikaisemmin lautakunnan puheenjohtajalle.

10 §.

Saapuneet kirjoitukset esitellään vaalilautakunnassa maaliskuun 16 päivänä kello kahdentoista jälkeen.

Jos kirjoitus sisältää vaatimuksen, että joku vaaliluetteloon otettu on siitä poistettava, lähettäkseen lautakunta samana päivänä hänelle siitä tiedon, ilmoittaen että hänellä on tilaisuus osotetussa paikassa ottaa selko kirjoituksesta ja viimeistään huhtikuun 1 päivänä ennen kello kahtatoista lautakunnalle antaa kirjallinen selitys.

Sellainen tiedonanto jätetään päällyksessä, johon vastaanottajan nimi ja asuinpaikka ovat merkityt, lähimpään postitoimistoon; kuitenkin on lautakunnalla valta toimittaa se hänelle muullakin tavoin. Jos hänen asuinpaikkaansa ei tunneta, on tiedonanto julkipantava sopivaan paikkaan.

kuntakokouksen kokoushuoneelle ja kaupungissa raatihuoneelle.

Kaavakkeita sellaisiin ilmoituksiin hankitaan vaalilautakunnille senaatin toimesta.

11 §.

Sittenkuin saapuneet kirjoitukset ja, jos 10 §:n 2 momentin mukaan on tiedonanto toimitettu, mahdollisesti annetut selitykset on esitelty, lähetetään asiakirjat ynnä vaalilautakunnan niihin merkittävä lausunto läänin kuvernöörille, jonka viipymättä on annettava päätös tehtyjen vaatimusten johdosta.

Selitys 10 §:n 2 momentissa mainitun vaatimuksen johdosta saatakoon kuitenkin antaa kuvernöörillekin, ennenkuin hän on asian ratkaissut.

12 §.

Kuvernöörin päätös vaaliluetteloa koskevasta asiasta lähetetään vaalilautakunnalle, joka kuulututtaa sen ja toimittaa kuvernöörille todistuksen päivästä, jolloin tämä tapahtui.

Päätöksestä antakoon lautakunta tiedon niille, joille päätös on vastainen, ilmoituksella, joka vastaanottajan nimellä ja asuinpaikalla varustetussa päällyksessä jätetään postin kuljetettavaksi.

Päätöksen tulee seitsemän päivän kuluessa kuuluttamisesta lukien kaupungissa olla nähtävänä maistraatissa ja maalla vaalilautakunnan puheenjohtajan luona.

13 §.

Jos joku tahtoo hakea muutosta kuvernöörin päätökseen, tehkään sen alamaisella valituksella, joka annetaan kuvernöörille viimeistään ennen kello kahtatoista neljäntenätoista päivänä päätöksen kuuluttamisesta lukien.

Kun valitus on tehty, lähettäkään kuvernööri sen ynnä jäljennöksen päätöksestä ja asiakirjat heti mainitun ajan kuluttua maan korkeimpaan oikeusvirastoon; mutta muussa tapauksessa kuvernööri ilmoittakoon vaalilautakunnalle, että päätös on saanut lainvoiman.

Korkein tuomioistuin toimituttaa kuvernöörin kautta vaalilautakunnalle asiasta antamansa päätöksen.

14 §.

Ellei vaatimusta vaaliluettelon muuttamisesta ole säädetyn ajan kuluessa vaalilautakunnalle annettu, merkitkään tämä luetteloon todistuksen siitä, että luettelo on lainvoimainen.

Jos muutosta on vaadittu tulee lautakunnan sittenkuin vaatimus on ratkaistu päätöksellä, joka on saanut lainvoiman, merkitä vaaliluetteloon siitä mahdollisesti johtuvat oikaisut ja sen ohessa jokaisen oikaisun kohdalla mainita päätös, johon oikaisu perustuu, minkä jälkeen luetteloon on kirjoitettava todistus, että se siten oikaistuna on lainvoimainen.

Lainvoimainen vaaliluettelo olkoon vaalissa muuttamatta noudatettavana.

15 §.

Jos Keisarin ja Suuriruhtinaan määräyksestä uudet vaalit ovat toimitettavat, ennenkuin vaaliluettelo on edellä säädettyssä järjestyksessä uudestaan valmistettu, käytettäköön vaaliluettelona viime vaaliluetteloa ynnä 7 §:ssä mainittuja lisäluetteloja.

16 §.

Ennen uusia vaaleja on vaaliluettelo niin tarkastettava, kuin 8 §:ssä on sanottu, sekä heti sen jälkeen kymmenen päivän kuluessa asianmukaisena valvonnan alaisena pidettävä äänestysalueella esillepantuna, josta kuulutuksella on tieto annettava.

Vaatus vaaliluettelon oikaisemisesta on samana ajan kuluessa kirjallisesti lautakunnalle esitettävä. Jos vaatimus tarkoittaa jonkun poistamista mainitussa järjestyksessä, kehottaen häntä seitsemän päivän kuluessa edellä § momentissa mainitun ajan loputtua antamaan kirjallisen selityksensä.

Sen jälkeen menetellään asiassa niin kuin 11 §:ssä on säädetty; ja kuvernöörin tulee joutuisasti alistaa asiasta antamansa päätös maan korkeimman oikeusviraston tutkittavaksi.

17 §.

Seuraavana vuonna sen jälkeen, kuin 15 §:ssä mainitut vaalit on toimitettu, pitää uusi täydellinen vaaliluettelo ynnä lisäluettelot kahta vuotta varten tehtämän sillä tavalla, kuin tässä luvussa on säädetty.

3. luku.

Valitsijayhdistyksistä ja vaaliliitoista.

18 §.

Jos jonkin vaalipiirin valitsijoita vähintään viisikymmentä allekirjoittamallaan asiakirjalla on yhtynyt jotakin erityistä edustajanvaalia varten sekä kirjoituksessa maininnut sen tahi ne henkilöt, joiden valitsemisesta he ovat sopineet, olkoon sellainen valitsijayhdistys oikeutettu vaalipiirin keskuslautakunnalta pyytämään yhdistyksen ehdokaslistan julkaisemista ja sen ottamista niihin vaalilippuihin, joita vaalipiirissä on edustajanvaalissa käytettävä.

19 §.

Asiakirja, jolla valitsijayhdistys perustetaan, olkoon päivätty, ja sisältäköön ilmoituksen yhdistyksen kotipaikasta sekä valtuutuksen vähintään yhdelle yhdistyksen jäsenistä olemaan sen asiamiehenä. Yhdistyksen ehdokaslistassa tulee selvästi olla mainittuna niiden luvultaan enintään kolmen henkilön nimet, joita edustajiksi ehdotetaan, näiden ammatti tai: toimi ja asuinpaikka, ja siinä saa 22 ja 23 §:ssä mainittujen tapausten varalta olla nimitettynä yksi varaehdokas.

Sanotussa asiakirjassa saadaan myös ilmoittaa se yleispyrintö, jota yhdistys tahtoo saada toteutetuksi, tai erityinen tunnussana, joka osoittaa yhdistyksen käsityksen jostakin yleisestä kysymyksestä.

20 §.

Pyynnön valitsijayhdistyksen ehdokas listan julkaisemisesta tekee asiamies yhdistyksen puolesta kirjallisesti. Jos on kaksi tai useampia asiamiehiä valittu, saavat he ainoastaan yhteisesti edustaa yhdistystä; ja olkoon kuhunkin asiamieheen nähden voimassa, mitä alempana asiamiehestä sanotaan.

Hakemukseen on liitettävä sekä se asiakirja, jolla valitsijayhdistys on perustettu, että erikseen kirjoitettu ehdokaslista. Hakemuksessa tulee asiamiehen vakuuttaa, että ne henkilöt, joiden nimet ovat allekirjoituksina sanotussa asiakirjassa, omakätisesti ovat sen allekirjoittaneet ja ovat vaalioikeutettuja, niin myös että edustajiksi ehdotetut henkilöt ovat suostuvaliset vastaanottamaan edustajantoimen.

Hakemukseen pitää olla merkittynä julkisen notariuksen, kruununvoudin, nimismiehen tai kunnallislautakunnan esimiehen, vieraanmiehen läsnäolleen, antama todistus siitä, että asiamies omakätisesti on allekirjoittanut hakemuksen.

Jos asiamies tahallisesti taikka huolimattomuudesta on todistanut sellaista, joka ei ole totta, tahi muuten siinä toimeensa virheellisesti menetellyt, rangaistakoon niinkuin virkamies virassa tekemästään rikoksesta.

21 §.

Hakemuskirjat, jotka 20 §:ssä on mainittu, tulee asiamiehen joko itse tahi valtuutetun asiamiehen kautta antaa vaalipiiriin keskuslautakunnalle viimeistään yhden neljättä päivänä ennen vaalipäivää.

Jos asiakirjat on annettu postissa kuljetettaviksi niin aikaisin, että niiden olisi pitänyt viimeistään sanottuna määröpäivänä lautakunnalle saapua, olkoon sekin pätevä.

22 §.

Jos joku valitsijayhdistyksen ehdokaslistaan otetuista henkilöistä kuolee tai jos havaitaan, ettei hän enää ole vaalikelpoinen, tulee asiamiehen pyyhkiä hänen nimensä pois ehdokaslistasta.

Jos ehdokaslistassa mainitaan myöskin varaehdokas, pankoon asiamies hänet ehdokkaaksi.

23 §.

Jos valitsijayhdistys sen johdosta, että joku yhdistyksen ehdokkaista on myöskin toisen valitsijayhdistyksen ehdokaslistassa, tahtoo pyyhkiä pois hänen nimensä listastaan taikka panna toisen sen sijaan, olkoon yhdistyksellä siihen valta.

Jos siinä asiakirjassa, jolla yhdistys on perustettu, asiamiestä ei ole nimenomaan valtuutettu päättämään sellaisesta toimenpiteestä, voidaan se suorittaa ainoastaan sellaisen päivätyn kirjallisen julkilausuman nojalla, jonka ovat allekirjoittaneet vähintään puolet ensinmainitun kirjoituksen allekirjoittajista.

24 §.

Ilmoitus valitsijayhdistyksen ehdokaslistan muuttamisesta on asiamiehen kirjallisesti tehtävä vaalipiirin keskuslautakunnalle viimeistään kuudentenatoista päivänä ennen vaalipäivää, ja pitää sen olla niin todistettu, kuin 20 §:ssä on sanottu.

Jos asiamies itse ei ole oikeutettu muutosta tekemään, on ilmoitukseen liitettävä sellainen julkilausuma, kuin 23 §:n 2 momentissa on mainittu, ja tulee siinä olla asiamiehen vakuutus että allekirjoitukset ovat omakätisiä.

25 §.

Jos kaksi tai useammat valitsijayhdistykset tahtovat toistensa kanssa yhteisesti toimia vaalia varten, olkoon niillä oikeus yhtyä vaaliliitoksi.

Sellainen liittoutuminen tapahtuu siten, että kukin yhdistys antaa julkilausuman vaaliliiton perustamisesta sekä tekee siitä ilmoituksen vaalipiirin keskuslautakunnalle.

Älköön minkään vaaliliiton ehdokkaita yhteensä olko useampia kuin vaalipiiri saa valita edustajia.

26 §.

Julkilausuma, joka on 25 §:ssä mainittu, tehtäköön kirjallisesti, ja lueteltakoon siinä kaikki ne valitsijayhdistykset, joiden kesken liitto tehdään, sekä niiden lopulliset ehdokaslistat.

Sellaisen julkilausuman pitää olla päivätty ja sen allekirjoittakoot vähintään puolet yhdistyksen perustamiskirjan allekirjoittajista. Liitosta tehtävään ilmoitukseen nähden noudatettakoon mitä 24 §:ssä on säädetty.

27 §.

Valitsijayhdistys, joka jo kuuluu vaaliliittoon, älköön toiseen vaaliliittoon yhtykö. Eri vaaliliitot älkööt myöskään tehkö liittoa keskenänsä.

28 §.

Sittenkuin valitsijayhdistysten kesken perustetusta vaaliliitosta on ilmoitus tehty, voidaan niihin ehdokaslistoihin, jotka sisältyvät liiton perustamista koskevaan julkilausumaan, tehdä ainoastaan sellainen muutos, kuin 22 §:ssä on sanottu.

4 luku.

Keskuslautakunnan valmistavista toimenpiteistä vaalia varten.

29 §.

Keskuslautakunta kokoontuu ensi kerran puheenjohtajan kutsumuksesta viimeistään neljäkymmentäviisi päivää ennen edustajanvaalia valitsemaan sihteerin ja määräämään, minä aikoina ja missä paikassa asiakirjoja vastaanotetaan, niin myös sen jälkeen kolmentenkymmenentenä, kahdentenakolmatta ja viidentenätoista päivänä ennen edustajanvaalia sekä viimeistään toisena päivänä edustajanvaalin jälkeen kello kymmenen aamupäivällä ja on joka kerta koolla, niin kauan kuin asian käsittelyä varten on tarpeen.

30 §.

Kolmantenkymmenentenä päivänä ennen edustajanvaalia esitellään ja tarkastetaan ne hakemukset, jotka ovat saapuneet valitsijayhdistyksiltä.

Jos havaitaan, ettei hakemus ole asianmukaisesti tehty tai valitsijayhdistys laillisesti perustettu, annettakoon sen asiamiehelle tieto, ettei hakemukseen ole suostuttu, ja ilmoitettakoon samalla hylkäämisen syyt.

31 §.

Hakemukset, jotka ovat asianmukaisesti ,tehty laillisesti perustettujen valitsijayhdistysten puolesta, varustetaan juoksevilla järjestysnumerolla.

Hakemuksen järjestysnumero merkitään myöskin hakemuksen mukana olevan ehdokaslistan yläreunaan, minkä ohessa heti järjestysnumeron alle merkitään yhdistyksen kotipaikka ja sen yleispyrintö tai tunnussana, jos sellainen on ilmoitettu.

32 §.

Keskuslautakunta ryhtyköön heti tämän jälkeen sellaisiin toimenpiteisiin, että kaikki järjestysnumerolla varustetut ehdokaslistat, kukin otsakirjoituksineen, viipymättä yhdessä painatetaan sillä tavoin, että ne tulevat samalle puolelle lehteä järjestettyinä järjestysnumeronsa mukaan ja erotettuina toisistaan selvillä viivoilla.

Jos 30 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa valitsijayhdistys on seitsemän päivän kuluessa antanut uuden hakemuksen, jossa ne kohdat on oikaistu, joita vastaan muistutuksia oli tehty, mutta joka muuten on muuttamaton, esiteltäköön ja tarkastettakoon se kahdentenakolmatta päivänä ennen edustajanvaalia. Samassa tilaisuudessa otetaan myös tutkittavaksi ne hakemukset, jotka ilman hakijain syytä ovat myöhästyneet. Jos hakemus silloin havaitaan asianmukaiseksi, monisteltakoon ehdokaslista erikseen niin kuin ylempänä on säädetty.

33 §.

Niin pian kuin 32 §:ssä määrätty monistelu on tehty, on painettu ehdokaslistojen yhdistelmä sekä 32 §:n 2 momentissa mainitussa tapauksessa erityinen ehdokaslista lähetettävä kaikille

vaalipiirin valitsijayhdistyksille, kunnallislautakunnille, maistraateille ja järjestysosastoille sekä muutoin pidettävä yleisön saatavana.

34 §.

Siinä kokouksessa, joka alkaa viidentenätoista päivänä ennen vaalia, esitellään ja tarkastetaan saapuneet ilmoitukset, jotka koskevat ennen julkaistuihin ehdokaslistoihin tehtyjä muutoksia taikka vaaliliittoja.

Ellei ilmoitusta voida hyväksyä, menetellään niinkuin 30 §:n 2 momentissa on sanottu.

Tämän jälkeen on, hyväksytyjen ilmoitusten johdolla, painettu yhdistelmä asianmukaisesti oikaistava ja kaikki siinä olevat samaan vaaliliittoon kuuluvat ehdokaslistat yhdistettävät yhteisen otsakirjoituksen alle ja asetettavat erikseen muista listoista, niin että liitto ja ne ehdokaslistat, jotka siihen kuuluvat, heti selvästi esiintyvät. Sillä tavoin syntynyt lopullisten ehdokaslistojen yhdistelmä monisteltakoon heti painattamalla.

35 §.

Keskuslautakunta painattakoon sen jälkeen joutuisasti vaalilippuja koko vaalipiiriä varten ja lähettäköön kunkin äänestysalueen vaalilautakunnalle tarpeellisen määrän niitä päällyksessä, joka on suljettava vaalipiirin sinetillä ja johon on merkittävä tieto vaalilippujen luvusta.

Jokaisessa vaalilipussa tulee sisäpuolella olla sekä valitsijan täytettäväksi varattu tyhjä kohta että myöskin painettuna kaikki keskuslautakunnan julkaisemat ehdokaslistat, ja on tässä tarkoin noudatettava 32 ja 34 §:ssä annettuja määräyksiä, kuitenkin niin, ettei niissä enää saa mainita varaehdokasta.

Vaalilippujen pitää olla niin tehtyjä, että selvästi näkyy, miten ne ovat kokoontaitettavat ja suljettavat, eikä niissä saa olla mitään muuta kuin mitä yllä on säädetty.

36 §.

Vaalilippujen ohella toimitetaan vaalilautakunnille riittävä määrä oikaistua ehdokaslistojen yhdistelmää sekä vaalileimasin tarpeineen, jota paitsi mainittua yhdistelmää levitetään niinkuin 33 §:ssä on sanottu.

Vaalileiman pitää olla yhtäläinen vaalipiirin kaikissa äänestysalueissa.

5 luku.

Vaaleista.

37 §.

Heinäkuun 1 päivänä sinä vuonna, jona kolmivuotisaika viime edustajanvaaleista lukien päättyy, alkaa vaalitoimitus kussakin äänestysalueessa kello yhdeksän aamulla sekä jatkuu kello kahdeksaan illalla ja seuraavana päivänä niinikään kello yhdeksästä kello kahdeksaan, kumpaisenakin päivänä keskeytyen enintään kahden tunnin väliajaksi vaalilautakunnan määräyksen mukaan.

Jos Keisari ja Suuriruhtinas on määrännyt toimitettavaksi uudet vaalit, ryhdytään vaalitoimitukseen sen kalenterikuukauden ensimmäisenä päivänä, joka alkaa lähinnä kuudenkymmenen päivän kuluttua siitä kuin määräys julkaistiin, sekä jatkuu sitten niinkuin 1 momentissa on sanottu.

38 §.

Vaalilautakunnan asiana on ryhtyä kaikkiin vaalin toimittamista varten tarpeellisiin toimiin.

Erittäinkin tulee siitä olla huolta pidetty, ettei kukaan saa vaalilippua, ennenkuin hän on havaittu vaalioikeutetuksi, sekä että valitsija saattaa täysin säilyttämällä vaalisalaisuuden vaalilippuunsa merkittä, miten hän äänestää, ja että tätä varten tarpeelliset apuneuvot ovat saatavissa.

Lautakunta katsokoon myöskin, että kyllin tilava paikka vaalihuoneen vieressä on tarjona niille valitsijoille, jotka odottavat vuoroansa vaalihuoneeseen päästäkseen, ja että tämä paikka suljetaan sillä kellonlyömällä, jolloin vaalitoimitus on illalla keskeytettävä tai lakkautettava. Jos toimitus päivällä keskeytetään, suljetaan odotuspaikka, kun vaalilautakunta sen tarpeelliseksi katsoo.

Vaaliurnan toimituttaa senaatti jokaiseen äänestysalueeseen valtion kustannuksella.

39 §.

Älköön vaalihuoneistossa taikka sen vieressä pidettävä puheita, älköönkä painettuja tai kirjoitettuja kehotuksia julkipantako tai valitsijoille jaeltako.

40 §.

Vaalilautakunnan huolena olkoon, että vaalipiirin keskuslautakunnan julkaisema ilmoitettujen lopullisten ehdokaslistojen yhdistelmä on tiedoksipantuna ja muutoinkin saatavana sekä itse vaalihuoneessa että viereisissä huoneissa ja etuhuoneessa.

41 §.

Edustajanvaalissa pitää olla saapuvilla erityinen vaalilautakunnan ottama henkilö, jonka tulee valitsijan pyynnöstä avustaa häntä tarpeellisten merkintäin tekemisessä vaalilippuun.

Avustajan tulee tunnollisesti täyttää valitsijan osotukset kuin myös pitää salassa vaalitoimituksessa saamansa tiedot. Jos hän tätä vastaan rikkoo, rangaistakoon niinkuin virkamies virkarikoksesta.

42 §.

Vaalitoimituksessa tulee lautakunnan puheenjohtajan juuri ennen äänestyksen alkua näyttää läsnäolijoille, että vaaliurna on tyhjä, sekä sitten avata se päällys, jossa lautakunnalle lähetetyt vaaliliput ovat.

43 §.

Valitsija, joka haluaa vaalioikeuttansa käyttää, ilmoittautukoon vaalilautakunnalle saadaksensa vaalilipun.

44 §.

Vaalissa olkoon kullakin valitsijalla oikeus äänestää enintään kolmea henkilöä, ja osottakoon silloin 45 §:ssä sanotulla tavalla, missä järjestyksessä hän haluaa saada heidät valituiksi.

45 §.

Jos valitsija tahtoo antaa äänensä jonkun valitsijayhdistyksen ehdokaslistan hyväksi, joka on otettu vaalilippuun, merkitkään tämän listan punaisella viivalla. Jos hän haluaa muuttaa ehdokaslistassa olevien nimien järjestystä, pankoon siihen myöskin numeron 1 sen nimen eteen, jonka hän asettaa ensi sijalle, ja numeron 2 sen nimen eteen, joka on oleva toinen järjestyksessä.

Ellei valitsija hyväksy yhtäkään vaalilippuun painetuista ehdokaslistoista, kirjoittakoon vaalilipussa sitä tarkoitusta varten varattuun tyhjään kohtaan sen tahi niiden henkilöiden nimet, joita hän äänestää, olivatpa mainituissa listoissa taikka ei, ja asettakoon ne siihen järjestykseen, jossa hän haluaa saada heidät valituiksi; merkitkään siihen myöskin kunkin ammatin tai toimen ja asuinpaikan.

Sitten näyttäkään valitsija vaalilipun kokoontaitettuna ja suljettuna vaalilautakunnalle leimattavaksi ja pankoon vaalilippunsa leimattuna vaaliurna.

46 §.

Valitsijan sallittakoon käyttää äänioikeuttansa jossakin muussa äänestysalueessa kuin siinä, jonka vaaliluetteloon hän on merkitty, jos hän esiin antaa sitä tarkoitusta varten annetun otteen

sanotusta vaaliluettelosta.

Jos valitsija kuuluu toiseen vaalipiiriin, olkoon oikeutettu antamaan äänensä jonkun siellä ilmoitetun valitsijayhdistyksen ehdokaslistan hyväksi, kirjoittamalla sen ehdokkaiden nimet vaalilippuunsa.

Kun toiseen vaalipiiriin kuuluva valitsija täten käyttää vaalioikeuttaan, pitää hänen oman vaalipiirinsä nimi olla merkittynä hänen vaalilippunsa ulkopuolelle, ennen kuin lippu pannaan vaaliurna.

47 §.

Sittenkuin valitsija on pannut vaalilipun urnaan, merkitään vaaliluetteloon, että hän on käyttänyt vaalioikeuttansa. Kun valitsija 46 §:ssä sanottua tarkoitusta varten saa otteen vaaliluettelosta, on sekin luetteloon merkittävä.

48 §.

Kun vaalitoimitus keskeytetään, on vaaliurna suljettava vähintään kolmen läsnäolijan sinetillä ja pantava varmaan talteen. Kun toimitusta sitten jatketaan, tulee lautakunnan ennen sinettien poistamista tarkastaa, että ne ovat ehjät.

Kaikilla niillä valitsijoilla, jotka ovat tulleet saapuville ennen vaalitoimituksen keskeyttämiseen tai äänestyksen lopettamiseen määrättyä kellonlyömää, olkoon oikeus antaa äänensä, ennenkuin toimitus keskeytetään tai äänestys julistetaan päättyneeksi.

49 §.

Niin pian kuin äänestys on päättynyt, otetaan annetut vaaliliput urnasta ja lasketaan ne aukaisematta. Samaten lasketaan niiden henkilöiden lukumäärä, jotka vaaliluetteloon ja pöytäkirjaan tehtyjen merkintöjen mukaan ovat vaalioikeuttaan käyttäneet.

Kaikki annetut vaaliliput pannaan sen jälkeen kestävään päällykseen, jonka vähintään kolme vaalilautakunnan jäsentä sinetillään huolellisesti sulkee.

Päällykseen kirjoitetaan sitten osote vaalipiirin keskuslautakunnalle ja merkitään tieto lähetyksen sisällyksestä.

Jos vaalilipuissa on sellaisia, joiden ulkopuolelle on merkitty toisen vaalipiirin nimi, pitää kuitenkin nämä heti laskettaessa erottaa muista ja sitten samalla tavalla panna päällykseen, johon kirjoitetaan osote mainitun vaalipiirin keskuslautakunnalle.

50 §.

Jos annettuja vaalilippuja heti ei voida laskea, sentähden että aika, on pitkälle kulunut, menetellään vaaliurnan kanssa kuten 48 §:ssä on sanottu, ja toimitetaan annettujen vaalilippujen laskeminen ja päällykseen paneminen seuraavana päivänä.

51 §.

Vaalitoimituksessa pitää joku vaalilautakunnan jäsenistä pöytäkirjaa, johon merkitään toimituspäivä, lautakunnan läsnäolevat jäsenet, kellonlyömät, jolloin toimitus alkoi ja keskeytyi sekä äänestys julistettiin päättyneeksi, ne henkilöt, jotka toisen äänestysalueen vaaliluettelon otteen nojalla ovat olleet äänestämässä ja kutka näistä kuuluvat toiseen vaalipiiriin, annettujen vaalilippujen ja vaalioikeuttaan käyttäneiden lukumäärä, sekä aika, jolloin 49 §:ssä mainitut päällykset sinetillä suljettiin, minkä ohessa siinä käytettyjen sinettien painoskuvat pannaan pöytäkirjaan.

Toimitus lopetetaan siten, että pöytäkirja julkiluetaan ja vaalilautakunnan puheenjohtaja siihen merkitsee että pöytäkirja on oikea, minkä jälkeen pöytäkirja pannaan vaalipiirin keskuslautakunnalle osotetulla päällekirjoituksella varustettuun päällykseen.

Painettuja pöytäkirjankaavakkeita hankitaan vaalilautakunnalle senaatin toimesta.

52 §.

Vaalilautakunnan puheenjohtajan ja jonkun jäsenen tulee yhdessä niin pian kuin mahdollista lähimpään postitoimistoon viedä sekä 49 §:ssä mainitut vaaliliput että vaalipöytäkirja eri päällyksissä.

53 §.

Lapin vaalipiirissä äänestäköön kukin valitsija edustajanvaalissa ainoastaan yhtä ehdokasta, ja käyttäköön hän tällöin sellaista vaalilippua kuin hän itse haluaa. Muuten on Lapin edustajanvaaliin nähden soveltuvissa kohdin voimassa mitä tässä laissa säädetään.

6 luku.

Äänten laskemisen perusteista.

54 §.

Sille, jota valitsija äänestää ensi sijassa tulee yksi ääni, toiselle järjestyksessä puoli ja kolmannelle kolmasosa ääntä.

Kunkin ehdokkaan siten saamat äänet yhteenlaskettuina ovat hänen äänimääränsä.

55 §.

Jos joku niistä, joita valitsija on äänestänyt, ei ole vaalikelpoinen tai selvästi nimitetty, olkoon kuitenkin valitsijan ääni voimassa toisiin nähden.

Jos valitsija vaalilipussa on merkitsemällä osottanut useampia kuin yhden ehdokaslistan, tai on tehnyt merkitsemäänsä ehdokaslistaan muullaisen kuin nimien järjestyksestä koskevan muutoksen,

tai jos hän on vaalilippuunsa kirjoittanut useampia kuin kolme nimeä,
tai pannut vaalilippuunsa erityisen merkin tai nimikirjoituksensa,
tai käyttänyt muullaista kuin vaalilautakunnalta saatua vaalilippua,
tai jos vaalilippu havaitaan leimaamattomaksi,
olkoon sellainen vaalilippu mitätön.

56 §.

Vaaliliput, jotka on annettu saman valitsijayhdistyksen ehdokaslistan hyväksi, pidetään yhtenä ääniryhmänä.

57 §.

Saman ääniryhmän ehdokkailla on etusija toistensa edellä niiden äänimäärien suuruuden mukaan, jotka kukin 54 §:n mukaan on ääniryhmässä saanut, ja heidät katsotaan olevan siinä järjestyksessä ryhmän kaikkien valitsijain asettamia.

Jokaiselle ääniryhmän ehdokkaista annetaan siis etusijan määräämiseksi hänen ja muiden ryhmäin ehdokasten välillä vertausluku, joka ääniryhmän ensimmäisellä ehdokkaalla on sama kuin ryhmän vaalilippujen koko lukumäärä, toisella puolet ja kolmannelle kolmasosa siitä.

58 §.

Jos kaksi tai useampia ääniryhmää kuuluu samaan vaaliliittoon, niin ne muodostavat yhdistetyn ääniryhmän, jossa niiden ehdokkailla on etusija toistensa edellä niiden vertauslukujen suuruuden mukaan, jotka kukin heistä 57 §:n 2 momentin mukaan on saanut. Jos joku ehdokas on yhteinen kahdelle tai useammalle noista yksinkertaisista ääniryhmistä, niin hänen vertauslukujensa yhteenlaskettu määrä osottaa hänen järjestyssijansa.

Mainitussa järjestyksessä katsotaan kaikki ne ehdokkaat, jotka yhdistetyssä ääniryhmässä ovat saaneet ääniä, ryhmän kaikkien valitsijain asettamiksi; ja annetaan heille siis uudet vertausluvut, siten että ensimmäinen ehdokas vertauslukuun saa yhdistetyn ääniryhmän vaalilippujen koko lukumäärän, toinen puolet siitä, kolmas kolmasosan, neljäs neljäsosan ja niin edespäin.

59 §.

Jos sama henkilö on saanut ääniä vaalilipuista, jotka eivät kuulu mihinkään ääniryhmään, on hänen saamiensa äänten yhteenlaskettu määrä hänen vertauslukunaan.

60 §.

Jos joku muussa tapauksessa, kuin 58 §:ssä on mainittu, on yhteisenä ehdokkaana kahdessa tai useammassa ääniryhmässä, yksinkertaisessa taikka yhdistetyssä, olkoon hänen niissä saamiensa vertauslukujen yhteenlaskettu määrä hänen lopullisena vertauslukunaan.

Sama olkoon laki, jos ehdokkaalla on vertausluku jossakin ääniryhmässä ja samalla sellainen vertausluku, kuin 59 §:ssä on sanottu.

61 §.

Älköön vertausluku, joka on saatu yhteenlaskemalla 60 §:n 1 momentin mukaan, olko suurempi sitä lukua, joka ehdokkaalle olisi tullut, jos kaikki siinä tarkoitetut ääniryhmät olisivat olleet yhdistettynä ääniryhmänä.

62 §.

Jos ääniluvut tai vertausluvut käyvät tasan, ratkaisee arpa.

7 luku.

Vaalin tuloksen määrittämisestä ja valtakirjan antamisesta.

63 §.

Niin pian kuin jostakin äänestysalueesta sen vaaliliput ovat keskuslautakunnalle saapuneet, ovat päällykset avattavat ja vaaliliput laskettavat lautakunnan kaikkien jäsenten läsnäollessa.

Sen jälkeen ovat vaaliliput avattavat ja järjestettävät muodostamiensa yksinkertaisten ääniryhmien mukaan, sekä kunkin ryhmän vaaliliput ja ryhmässä asetettujen ehdokkaiden äänet laskettavat.

Vaaliliput, jotka eivät kuulu mihinkään ryhmään, erotetaan erikseen, sekä lasketaan yhteen ne äänet, jotka sellaisissa vaalilipuissa ovat annetut samalle henkilölle.

Mitättömiksi huomattavat vaaliliput asetetaan syrjään ja pannaan sitten erityiseen päällykseen, joka suljetaan sinetillä.

64 §.

Sittenkuin kunkin äänestysalueen vaaliliput näin on laskettu ja järjestetty sekä niissä annetut äänet niin yhteenlaskettu, kuin 63 §:ssä on sanottu, ovat kaikki samaan ääniryhmään kuuluvat vaaliliput eri äänestysalueista yhteen koottavat sekä kunkin ääniryhmän ehdokkaiden äänet yhteenlaskettavat.

65 §.

Tämän jälkeen menetellään seuraavalla tavalla:

- a) kunkin yksinkertaisen ääniryhmän ehdokkaiden nimet kirjoitetaan järjestykseen heidän saamiensa äänilukujen suuruuden mukaan, jonka ohessa merkitään heille 57 §:n 2 momentin mukaan tulevat vertausluvut;
- b) yhdistetyn ääniryhmän ehdokkaiden nimet kirjoitetaan 58 §:n 1 momentin määräämään järjestykseen ja merkitään heille saman pykälän 2 momentin mukaan lasketut vertausluvut;
- c) niiden ehdokkaiden nimet, joita on äänestetty mihinkään ääniryhmään kuulumattomilla vaalilipuilla, kirjoitetaan kukin erikseen, saamansa äänimäärä vertauslukuna, niinkuin 59 §:ssä sanotaan;
- d) jos samalla ehdokkaalla on vertausluvut kahdessa tai useammassa näin saadussa lopullisessa ryhmässä, niin hän poistetaan niistä kaikista ja hänen nimensä kirjoitetaan erikseen sekä merkitään hänelle lopullinen vertausluku sen mukaan kuin 60 ja 61 §:ssä sanotaan;
- e) kaikkien ehdokkaiden nimet kirjoitetaan uudestaan heidän lopullisten vertauslukujensa suuruuden mukaiseen järjestykseen, jonka ohessa myös nämä luvut merkitään.

66 §.

Sittenkuin kaikki ehdokkaat täten on järjestetty lopullisten vertauslukujensa suuruuden mukaan, julistaa keskuslautakunta niistä, joilla on suurimmat vertausluvut, niin monta valituksi, kuin vaalipiiri saa valita edustajia, julistuttaa sen samana päivänä tiedoksipanolla lautakunnan etuhuoneessa, ilmoittaen samalla, mitkä edustajansijan joutuessa avoimeksi lähinnä tulevat valittujen sijalle, sekä antaa viipymättä kullekin valitulle valtakirjan.

Jos joku niistä, jotka on julistettu valituiksi, ei ole ollut ilmoitetulla ja julkaistulla listalla, pitää kuitenkin keskuslautakunnan, ennenkuin valtakirja hänelle annetaan, tiedustella häneltä, suostuuko hän vastaanottamaan edustajan toimen.

Jos ehdokas kieltäytyy taikka ei kymmenen päivän kuluessa tiedon saamisesta lukien keskuslautakunnalle ilmoita suostumustaan, täytetään avoin sija niinkuin 67 §:ssä sanotaan.

67 §.

Jos joku on valittu kahdessa tai useammassa vaalipiirissä, on hän oleva sen vaalipiirin edustaja, jossa hänellä on suurin vertausluku.

Siten poistuneen jälkeen avoimeksi joutunut sija täytetään etupäässä siitä yksinkertaisesta ääniryhmästä, josta hän oli valittu, ja tulee hänen sijaansa se, joka siinä on saanut suurimman

vertausluvun lähinnä valitun tai valittujen jälkeen. Jos sellaista ei ole, täytetään avoin sija samojen perusteiden mukaan siitä yhdistetystä ääniryhmästä, johon yksinkertainen ääniryhmä kuului.

Jos avointa sijaa ei tälläkään tavalla voida täyttää, astuu sijaan se, jolla oli vaalipiirissä suurin vertausluku niiden joukossa, joita aikaisemmin ei ollut valituiksi julistettu.

Jos poisjoutunut oli eri ryhmien yhteinen ehdokas, täytetään avoin sija lähinnä siitä ääniryhmästä, jossa hänellä oli suurin vertausluku. Jos muutoin sija joutuu avoimeksi, olkoon sama laki.

Lapin vaalipiirissä on, jos edustajaksi valittu kieltäytyy tointa vastaanottamasta taikka jos valitun sija muuten tulee avoimeksi, viipymättä toimitettava uusi edustajanvaali. Kuvernööri määrääköön vaalin ajan ja kuulututtakoon sen.

68 §.

Edustajan valtakirjan pitää olla näin kuuluva:

”Edustajanvaalissa, joka p:nä kuuta toimitettiin vaalipiirissä, on N. N., asuva , valittu olemaan edustajana Suomen Suuriruhtinaanmaan valtiopäivillä, tästä päivästä alkaen kunnes tämänjälkeiset edustajanvaalit on suoritettu; ja olkoon tämä todistus edustajan valtakirjana.” Paikka ja aika.

Jos edustajansija on joutunut avoimeksi, antaa keskuslautakunta valtakirjan sille, joka 67 §:n mukaan on astuva poisjoutuneen tilalle. Tässä tapauksessa pitää valtakirjan olla näin kuuluva:

” Sittenkuin p:nä kuutavaalipiirissä toimitetussa edustajanvaalissa N. N. oli valittu olemaan edustajana Suomen Suuriruhtinaanmaan valtiopäivillä p:stä alkaen kunnes senjälkeiset edustajanvaalit suoritettaisiin, mutta edustajansija hänen jälkeensä. on tullut avoimeksi, on 20 (7) p:nä heinäkuuta 1906 annetun vaali lain 67 §:n mukaan N. N., asuva , valittu hänen sijaansa eduskunnan jäseneksi; ja olkoon tämä todistus edustajan valtakirjana.” Paikka ja aika.

69 §.

Kaikki vaaliliput ovat tämän jälkeen pantavat päällykseen, joka suljetaan keskuslautakunnan ja sen puheenjohtajan sineteillä, ja säilytettävät, kunnes lähinnä seuraavat vaalit on toimitettu.

Kaikki laskelmat ovat yhdistettävät keskuslautakunnan ja puheenjohtajan sinettisiteellä sekä säilytettävät pöytäkirjan liitteenä.

70 §.

Kun toimitus keskeytetään, pitää kaikki vaaliliput ja laskelmat niin säilytettävän, ettei kukaan saa niitä käsiinsä.

71 §.

Keskuslautakunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, johon merkitään kokouksen päivät,

kellonlyömä, jolloin se alkoi, keskeytyi ja päättyi, läsnäolevat jäsenet sekä päätökset; kuitenkin voidaan päätöksen sisällys ilmoittaa viittaamalla kirjeeseen tai muuhun toimituskirjaan.

Erikseen on pöytäkirjaan otettava mitättömien vaalilippujen lukumäärä kussakin äänestysalueessa.

Pöytäkirjan allekirjoittaa sihteeri ja todistaa oikeaksi puheenjohtaja.

72 §.

Kun vaalin tulos määrätään, on pöytäkirjassa mainittava sekä valitut henkilöt että ne jotka, edustajansijan joutuessa avoimeksi, lähinnä tulevat valittujen tilalle.

Kukin näistä merkitään pöytäkirjaan ilmoittamalla hänen nimensä, ammattinsa tai toimensa ja asuinpaikkansa, sekä hänen saamansa äänimäärä ja vertausluku.

73 §.

Keskuslautakunnan tulee heti antaa läänin kuvernöörille ja vaalipiirin vaalilautakunnille tieto vaalin tuloksesta ja julkaista se ynnä valittujen vertausluvut vähintään yhdessä paikkakunnalla ilmestyvässä sanomalehdessä.

Kullekin valitulle toimituttakoon keskuslautakunta myös viipymättä hänen valtakirjansa.

74 §.

Keskuslautakunnan kokouksissa, jotka pidetään vaalilippujen laskemista ja vaalin tuloksen määräämistä varten, ovat valitsijayhdistysten asiamiehet oikeutetut olemaan saapuvilla.

75 §.

Keskuslautakunnasta lähtevät toimituskirjat allekirjoittaa lautakunnan puolesta puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

8. luku.

Miten edustajanvaalista valitetaan.

76 §.

Jos joku tahtoo valittaa edustajanvaalista, tehköön sen kirjallisella valituksella, joka viimeistään neljäntenätoista päivänä siitä, kuin vaalin tulos 66 §:n mukaan tiedoksipanolla julkaistiin, on ennen kello kahtatoista päivällä läänin kuvernöörille annettava.

77 §.

Jos edustajanvaalista on valitettu, vaatikoon kuvernööri heti ne tiedot ja selitykset, jotka valituksen johdosta katsotaan tarpeellisiksi, ja antakoon sitten viipymättä asiasta päätöksen.

78 §.

Kuvernöörin päätöksen julkaisemisesta ja sen ilmoittamisesta yksityiselle asialliselle, niin myös muutoksenhakemisesta siihen noudatettakoon mitä 12 ja 13 §:ssä on säädetty.

9. luku.

Erityisiä säännöksiä.

79 §.

Kaikki menot vaalilautakunnista ovat kuntien suoritettavat, jota vastoin vaaliliput kustannetaan ja kaikki menot keskuslautakunnista suoritetaan valtion varoista.

Keskus- ja vaalilautakunnilla on vapaakirjeoikeus.

80 §.

Jos tässä laissa jotakin tapausta varten säädetty määräpäivä sattuu pyhäpäiväksi, pidettäköön seuraava arkipäivä määräpäivänä.

Ministerivaltiosihteeri *A. Langhoff.*

Laki, joka käsittää Suomen Suuriruhtinaanmaan uuden Valtio- päiväjärjestyksen sekä Vaalilain toimeenpanemisesta aiheutuvia välittäviä säännöksiä.

Annettu Pietarhovissa, 20 p:nä heinäkuuta 1906.

Hänen Majesteettinsa Keisari on, Suomenmaan Valtiosäätyjen alamaisesta esityksestä, Pietarhovissa ollessaan 7 (20) p:nä heinäkuuta 1906 suvainnut Armassa vahvistaa seuraavan lain, joka käsittää Suomen Suuriruhtinaanmaan uuden Valtio-
päiväjärjestyksen sekä Vaalilain toimeenpanemisesta aiheutuvia välittäviä säännöksiä:

1 §.

Keisarin ja Suuriruhtinaan määrättävänä on sekä päivä, milloin vuonna 1907 valtiopäiväin on kokoontuminen, että myöskin ajat, milloin vaalit sanotuille valtiopäiville ovat toimitettavat sekä 20 (7) p:nä heinäkuuta 1906 annetussa vaalilaissa määrättyihin valmistaviin toimenpiteisiin vaaleja varten ryhdyttävä.

Seuraavat 'edustajanvaalit pidetään sinä vuonna, jona varsinaiset valtiopäivät kokoontuvat kolmannen kerran.

2 §.

Heinäkuun 20 (7) p:nä 1906 vahvistetun valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n 1 momentissa mainittu ehdotus ohjesääntömääräyksiksi on, kun eduskunta sanotun valtiopäiväjärjestyksen nojalla ensi kerran kokoontuu, puhemiehen ja varapuhemiesten tehtävä yhdessä neljän edustajan kanssa, mitkä eduskunta on välittömällä vaaleilla siihen määrännyt.

Niitä valitsijamiesvaalia koskevia määräyksiä varten, jotka mainitaan valtiopäiväjärjestyksen 34 §:n 2 momentissa, teettää senaatti ehdotuksen, eduskunnan ensimmäisessä kokouksessa puhemiehelle toimitettavaksi.

3 §.

Kun pankkivaltuusmiesten vaali valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan ensi kerran tapahtuu, ovat sanotussa pykälässä mainitut kuusi pankkivaltuusmiestä valittavat ja vaali toimitettava erikseen kutakin valtuusmiestä varten. Jolle vaalissa kukaan ole saanut ehdotonta äänten enemmistöä, toimitetaan uusi vaali niiden kahden kesken, jotka ovat saaneet enimmät äänet.

Näin valituista eroaa, arvan kautta, kahdessa lähinnä seuraavassa vaalissa kummallakin kerralla yksi niistä valtuusmiehistä, jotka on valittu olemaan osallisina kaikissa pankkivaltuusmiesten käsiteltävissä asioissa, ja yksi niistä valtuusmiehistä, jotka on valittu olemaan osallisina niiden asiain käsittelyssä, jotka ovat kaikkien pankkivaltuusmiesten yhteisesti ratkaisevat.

4 §.

Valtiopäiväjärjestys 20 (7) päivältä heinäkuuta 1906, vaalilaki samalta päivältä sekä nämä välittävät säännökset astuvat voimaan 1 p:nä lokakuuta (18 p:nä syyskuuta) 1906.

Ministerivaltiosihteeri *A. Langhoff*.
